

LBRIS

We know
books

Arhim. Epifanie Theodoropulos

CRÂMPEIE DE VIAȚĂ

ediția a III-a

Traducere din limba greacă
de Ieroschim. Ștefan Nuțescu
Schitul Lacu – Sfântul Munte Athos

Editura Evangelismos
București, 2014

CUPRINS

<i>Prolog</i>	7
<i>Scurte date biografice despre Părintele Epifanie</i>	10
Din viața Părintelui Epifanie ca mirean	15
Cleric	33
Despre Biserică	110
Monahismul.....	115
Viața în Hristos	127
Despre ascultare.....	127
Despre spovedanie	130
Despre rugăciune.....	136
Despre post.....	140
Despre milostenie	151
Despre încercări	155

Viața în căsătorie și cea celibatară.....	160
Căsătorie – celibat.....	167
Despre copii	196
Despre avorturi	206
Discuții apologetice	212
Teme medicale	244
Diferite puncte de vedere	254
Diverse	265

SCURTE DATE BIOGRAFICE DESPRE PĂRINTELE EPIFANIE

Fericitul Stareț, din botez Eteoclis, s-a născut la 27 decembrie 1930 la Burnazi în Mesinia și a fost primul născut al lui Ioan și Gheorghia Teodoropulos. Școala primară și gimnaziul le-a făcut în Kalamata.

Încă din copilărie el manifestă toate acele însușiri care, mai târziu, i-au conturat personalitatea: credința fierbinte în Dumnezeu, adâncă evlavie, integritatea morală, darurile intelectuale, puterea în cuvânt și chemarea pentru preoție.

În 1949 a intrat la Facultatea de Teologie a Universității din Atena. Ca student, s-a distins prin moralitatea sa, prin spiritul de dreptate, prin îndrăzneala opiniei, prin vastitatea cunoștințelor și prin capacitatea dialectică.

Încă din anii liceului, părintele Epifanie s-a dăruit cu râvnă studiului Sfintei Scripturi și al

Purtătorilor-de-Dumnezeu Părinți ai Bisericii. Acest studiu bogat nu l-a înarmat numai cu o educație teologică vrednică de invidiat. Mai întâi l-a influențat în cultivarea lui duhovnicească și a contribuit la formarea personalității lui preotești, având spre aceasta ca temei pilda Sfinților Apostoli și a Sfinților Păstori ai Bisericii. În această direcție, cea mai importantă înrâurire au avut-o asupra sa atât tradiția ascetică sănătoasă a locului său de naștere, cât și legăturile lui – unele din acestea s-au realizat deja în anii de școală – cu mulți clerici virtuoși și învățați ai epocii noastre.

Ceea ce-l însuflețea pe Părintele Epifanie încă din frageda lui vârstă era să slujească Bisericii ca simplu preot; să rămână necunoscut, departe de vredniciile Bisericii și de slavele lumesti trecătoare. Asta, de altfel, a corespuns și caracterului său intransigent și convingerilor sale statornice, care se întemeiau neclintit pe tradiția biblică și patristică, pe „Sfintele canoane”, pe cultul și evlavia ascetică a Bisericii.

Principiul de temelie al Starețului a fost dorința de a predica „Evanghelia în dar”, după exemplul Sfântului Apostol Pavel, să slujească Biserica fără cea mai mică răsplătire materială. De aceea în toată viața sa a rămas fără subvenție și asigurare, economisindu-și cele de trai, mai ales în primii ani ai slujirii sale preotești, din corecturile publicațiilor

Astir ale Fraților Papadimitriu. Părintele Epifanie în toată viața sa și-a aruncat grija spre Domnul¹ și filosofia lui cea mai înaltă – așa cum o caracteriza – era cererea liturgică: *pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.*

În 1956 a fost hirotonit diacon de către pururea-pomenitul mitropolit Ierotei al Etoliei și Acarnaniei. În același an a editat și prima sa carte având antagonicul titlu *Sfânta Scriptură și duhurile viclene*. Între anii 1956-1961, încă diacon fiind, și-a petrecut cel mai mult timp în Kalamata, studiind mai ales scrierile Părinților Bisericii.

În 1961 a fost hirotonit preot de fericitul mitropolit Ambrozie al Elefteropolei, cu care a avut legături strânse.

Părintele Epifanie a slujit ca preot timp de douăzeci și opt de ani și lucrarea căreia i s-a dedicat cu un devotament vrednic de mirare minunată a fost Taina Sfintei Mărturisiri, pe care el o săvârșea în paraclisul *Sfinților Trei Ierarhi* (Menandru, 4). Avea o conștiință adâncă a faptului că darul și chemarea pe care le primise de la Dumnezeu erau să slujească Biserica Sa ca preot prin Taina pocăinței. Și lucrarea aceasta a făcut-o cu o râvnă dumnezeiască, culegând de pe urma ei roade minunate. Mulțime de oameni au trecut pe sub epitrahilul lui, lăsându-și greutatea păcatelor lor, s-au ușurat

¹ *I Petru* 5, 7.

duhovnicește și au fost călăuziți la viața în Hristos. Mulți dintre fiii lui duhovnicești au devenit monahi în Sfântul Munte, în Cipru și în alte mănăstiri ale țării noastre, în timp ce unii și-au ales drumul slujirii preoțești.

În paralel cu slujirea de duhovnic și povățuitor duhovniceșc a milioane de suflete, Părintele Epifanie s-a ocupat și cu scrisul. A publicat o mulțime de articole în diferite reviste bisericești și a scris douăzeci și două de cărți, dintre care multe s-au retipărit în mai multe ediții.

Dragostea sa pentru Biserică, râvna sa pentru păstrarea legilor date ei de Dumnezeu și întemeierea neșovăitoare pe sfintele canoane l-au silit de multe ori să iasă din umbră și să-și depună mărturia sa, prin care a apărat credința ortodoxă, viața evanghelică, rânduiala canonică, drepturile Bisericii. Studiile, articolele, opiniile, comentariile și scrisorile sale ce se referă la probleme bisericești arzătoare constituie monumente ale cuvântului bisericesc modern; ele sunt texte care emană o cunoștință teologică adâncă, un cuget apostolic, o morală patristică, o conștiință bisericească integră.

Episcopi, egumeni, ieromonahi, preoți de enorie, monahi, mireni i se adresau cu încredere și îi cereau părerea în probleme felurite și, adeseori, foarte subtile. Iar răspunsurile ce le dădea cu multă agerime și înțelepciune impresionau și

contribuiau la depășirea unor situații foarte dificile și la dezlegarea problemelor, care, la prima vedere, păreau a fi cu neputință de dezlegat.

În repetate rânduri i s-a propus primirea rangului de episcop, dar el l-a refuzat cu statornicie, dorind să rămână retras și în anonim și să continue să slujească fără zgomot Biserica în modul care el însuși credea că se potrivește convingerilor și caracterului său.

În 1976, la îndemnul și cu sprijinul fiilor lui duhovnicești, a întemeiat Sihăstria Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu „Celei pline de Har” de la Trizina, sub jurisdicția bisericească a Sfintei Mitropolii de Ydra, Speșes și Eghina. Ridicarea clădirilor și întemeierea vieții duhovnicești a Sihăstriei au constituit grija principală pe durata ultimilor ani ai vieții fericitului Stareț.

Părintele Epifanie dintru început a avut o constituție firavă și de aceea a întâmpinat adeseori diferite probleme de sănătate. În 1982 s-a depistat că are cancer la stomac și a fost operat. În 1988 i s-a făcut și a doua operație, însă starea sa se agrava mereu. Dar robul cel credincios al lui Dumnezeu suferea durerile cu o răbdare minunată și cu neîntreruptă slăvire a Preasfântului Nume al Domnului.

Văzând că ajunge la sfârșitul vieții sale, liniștit și pașnic, a dat îndrumări cu privire la multe pro-

bleme ale sihăstriei și a rânduit cele pentru înmormântarea sa, până la cele mai mici amănunte.

A adormit la 10 noiembrie 1989. Slujba de înmormântare a fost săvârșită a doua zi în Biserica Maicii Domnului „Hrisospilotissa” din Atena, iar trupul său a fost înmormântat la Sihăstria sa. Pe mormânt, după dorința sa, a fost gravat cuvântul Sfântului Apostol Pavel: *Hristos Iisus a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși, dintre care cel dintâi sunt eu*¹.

¹ I Timotei 1, 15.

DIN VIAȚA PĂRINTELUI EPIFANIE CA MIREAN

„Nu cumva am pierdut Raiul?”

De multe ori, când era încă mic, mătușa lui, Alexandra, îl lua împreună cu ea acolo unde lucra și îl puneă să șadă liniștit pe un scaun.

– Eteocli, îi spunea, nu te mișca de acolo, ca să te iubească Hristos.

Acela stătea pentru puțin liniștit, dar apoi simțea nevoia să se miște.

– Trebuie să stai liniștit, îi spunea iarăși mătușa, ca să te ia Hristos în Rai.

– Acum, când m-am mișcat puțin, nu cumva am pierdut Raiul? întrebă neliniștit cel mic.

– Încă puțin și te primejduiești să-l pierzi, răspunse aceea. Fii foarte atent!

Astfel, încet-încet, Eteocli s-a obișnuit cu dragostea de Rai.

Ne spunea:

Evlavia ascetică a poporului simplu, așa cum am trăit-o alături de bunica și de mătușa mea Alexandra, și tradiția monahală înfloritoare din Messinia mi-au hărăzit o educație ortodoxă adâncă. Încă din copilărie citeam în fiecare seară Pavecernița la lumina lămpii cu petrol sau la lumina lunii, din pricina restricțiilor din timpul ocupației germane.

Îmi aduc aminte de următorul fapt: Eram copil de patru-cinci ani și am mers cu părinții mei la o mică mănăstire aflată în apropiere pentru a participa la slujbă. Pe drum am luat în gură o buruiănă, care era însă foarte amară și mi-a produs în gură un gust foarte neplăcut. Când am ajuns la mănăstire, am alergat la cișmea nu ca să beau apă, ci să-mi clătesc gura. Dar un monah, când m-a văzut, mi-a strigat:

– Ce faci acolo?

– Îmi clătesc gura, căci mi-e amară!

– Ia aminte să nu mai iei anaforă! mi-a spus el categoric.

Atât de profundă era viața ascetică a oamenilor simpli și a monahilor din acea vreme.

Părintele Epifanie obișnuia să spună:

Ceea ce sunt, o datorez mai întâi lui Dumnezeu și apoi mătușii Alexandra.

Când era mic, ne spunea mătușa Alexandra, se ruga astfel în rugăciunea sa:

– Hristoase al meu, dă-mi putere să conving pe oameni să creadă și să Te urmeze. Cât despre voce, ca să cânt, nu o vreau!

Dragoste de rasa monahală

Spunea mătușa Alexandra unui cunoscut de-al ei despre Stareț:

– Mă mir, dragul meu, cum de omul acesta nu s-a născut cu rasa pe el!

Când îl întrebam:

– Părinte, ce ați face în cazul în care Biserica va lua hotărârea să suprima rasa?

Acela răspundea:

– Mă voi face zăvorât.

Plan pentru a merge la biserică

Odată, când era prunc de vârstă preșcolară, a aflat că mătușile lui voiau să meargă a doua zi la o biserică din apropiere. Le-a rugat de cu seară să-l ia cu ele. Acelea i-au făgăduit, dar el și-a dat seama că-l vor înșela, deoarece mai făcuseră și altă dată,

și de aceea a pregătit un plan, fără însă să-l spună nimănui.

Dimineța una din mătuși a fost nevoită să-l scoale și l-a întrebat:

– Eteocli, tu ai ascuns pantofii noștri, că nu-i găsim?

– Da! V-am prins! Ați fi plecat fără mine. Întâi să mă îmbrac și apoi vă voi da pantofii.

Astfel a reușit să meargă și el, urmându-le cu mare bucurie.

Din straja dimineții

Într-o Duminică dimineța, fiind încă întuneric, preotul satului a mers să deschidă biserica. Pe când se apropia, a văzut lângă ușă ceva ca niște „ochi” incandescenti ce îl priveau. S-a înfricoșat și s-a oprit. Ca să nu aștepte afară în întuneric până ce se va lumina de ziuă, a mers și a bătut la ușa casei micului Eteoclis. I-a deschis mătușa Alexandra. Când aceea a aflat amănuntele, i-a spus zâmbind:

– Aa, Părinte, de ce te-ai înfricoșat? Este Eteoclis cu cărbunii aprinși pentru cădelniță.

Acesta mergea la biserică dis-de-dimineț, de multe ori chiar înainte de a ajunge preotul.

La vârsta de cinci ani, după mărturia mătușii Alexandra, mergea regulat la Sfânta Liturghie și la celelalte slujbe ale Bisericii, împărtășindu-se cu Sfintele Taine și postind ca și cei de vârstă matură.

În vremea aceea era foarte slab și într-o Duminică dimineața mătușa lui a încercat să-l convingă să bea un pahar cu lapte înainte de a merge la biserică. Micul Eteoclis s-a împotrivit cu tărie și a dojenit pe mătușa sa cu cuvintele:

– Ce să facem la biserică cu stomacul plin? Cum ne vom ruga? Cum vom lua anaforă? Vom merge numai ca urechile noastre să audă?

În aceeași vreme, la un nou îndemn al mătușii sale de a bea un pahar cu lapte într-o miercuri dimineața, mai înainte de a merge la grădiniță, Eteoclis s-a împotrivit mai tare. A alergat și a îngenuncheat înaintea icoanelor spunând:

– Dumnezeu meu, dacă mătușa îmi va mai spune altă dată să beau lapte miercurea sau vine-rea, ia-i glasul și dă-i picioarele! (căci mătușa lui avea probleme cu picioarele).

Mătușa lui însă, după cum era și firesc, s-a înfricoșat auzind această rugăciune de copil.